

București - Cluj

FESTIVALUL UNIUNII TEATRELOR EUROPENE

Alexandru DARIE:

„În curtea magică a Teatrului Bulandra”

Joi, 4 octombrie 2008. Teatrul Bulandra, sala de la Grădina Icoanei.

Constantin Parascivescu: *Ce-i aici? Unde am nimerit?*

Alexandru Darie: E decorul lui Octavian Neculai pentru *Orfeu și Euridice*, un fel de templu. E o lume arhaică din care plecăm, dar care se va complica în sensul că vor apărea proiecții realizate de un artist video cunoscut, Gontz, vor apărea elemente care ies din pământ, elemente care dispar în pământ. Acolo unde vedeți dumneavoastră o zonă verde, va fi apă...

C.P.: *Un mic bazin.*

A.D.: Mic și apoi unul mai mare, când ajungem în infern. Pe acolo vor fi înecate sufletele infernale. E o lucrare de Adrian Enescu, el a luat opera lui Gluck și libretul lui Calzo Bigi pentru *Orfeu*. Este o operă pe care, practic, a rescris-o el, folosind variațiuni pe teme de Gluck și multe momente de muzică originală. De multă vreme n-a scris Adrian Enescu așa o partitură – o aveți în fața dumneavoastră, de 400 de pagini –, pentru cor de 22 de persoane, 3 soliști, un ansamblu de 7 instrumentiști. La care, eu adaug, prin participare extraordinară, aș spune, contribuția a zece actori ai Teatrului Bulandra. Este un amestec de genuri, cu foarte puține cuvinte rostite de actori, cu cor și soliști, deci teatru nonverbal dar și muzical, proiecții. Povestim aventura acestui Orfeu, care se duce în infern s-o găsească pe Euridice, povestim într-un mod variat și clar, folosindu-ne de muzică și de nonverbalism.

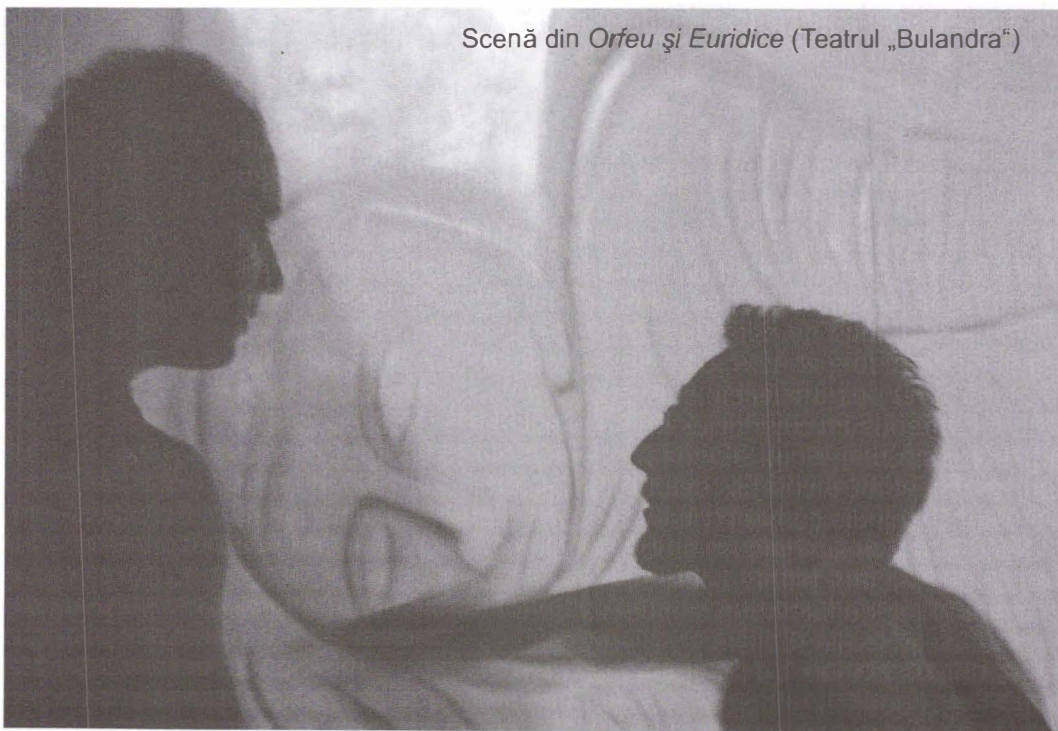
C.P.: *Premiera în Festivalul Uniunii Teatrelor Europene?*

A.D.: Da, în 24, 25, 26 octombrie.

C.P.: *Câteva detalii despre perioada de desfășurare și participanți?*

A.D.: Festivalul Uniunii Teatrelor Europene va avea anul acesta o durată de două luni; începe pe 11 octombrie și se încheie în 21 decembrie. Sunt peste 26 de trupe și spectacole, fie invitate, fie ale membrilor Uniunii individual, cum sunt Declan Donnellan, Silviu Purcărete, Csába Antal, deci regizori sau scenografi. Vor fi peste 54 de reprezentații, programate la noi, la Bulandra, la Odeon, la Teatrul Național. Iar *Lear* al lui Andrei Șerban va avea premiera în 8 și 9 noiembrie. Deschidem cu *Antigona* lui Sofocle, în regia Anei Badora de la Schauspielhaus Graz din Austria. Avem Teatrul Național al Greciei de Nord, Teatrul Garibaldi cu două spectacole, Fortândanz din Debrețin cu Kalevala, un spectacol de coregrafie în scenografia lui Csába Antal, membru al Uniunii, Teatrul Abadia cu două spectacole, *Arlechino, slugă la doi stăpâni*, adaptare modernă a textului lui Goldoni, și *Pacea eternă* de José Luis Gomez. Vine

Scenă din *Orfeu și Euridice* (Teatrul „Bulandra“)Scenă din *Trilogia vilegiaturii* de Carlo Goldoni (Piccolo Teatro, Milano)

Scenă din *Amedeu sau Scapi de el cu greu* de Eugen Ionescu
(Compania „Roger Planchon“)

Compania „Roger Planchon“, cu Roger Planchon însuși, care va juca pe scena noastră un Eugen Ionescu, *Amadeus sau cum să te debarasezi de ei*, Fondazione Teatro Stabile din Torino cu *Minciuna*, un text original de Pippo del Buono, Piccolo Teatro din Milano cu trilogia *Vilegiaturii* a lui Goldoni, Teatrul Național din Belgrad, Cehov Festival de la Moscova cu *Boris Godunov* în regia lui Declan Donnellan, Teatrul Habima cu *Anna Karenina*, două de la Malăi Teatr, cu ultimul spectacol *Viață și destin*, *Cvartetul* lui Heiner Müller, unde va juca actuala directoare a Comediei Franceze, Teatro Due din Parma cu *Ancheta* lui Peter Weiss, Lliure din Barcelona, Teatrul Maghiar din Cluj – membru al Uniunii de la 1 ianuarie a.c. – cu *Unchiul Vanea*, *Richard al III-lea* și *Gianni Schichi* și Bulandra care va prezenta *Lear* și *Orfeu și Euridice*.

C.P.: *Domnule Darie, sunteți președinte U.T.E. din decembrie 2006?*

A.D.: Da. Și-mi expiră mandatul acum, în 2008.

C.P.: *Mandate de doi ani?*

A.D.: Doi ani, da.

C.P.: *Știți, sau bănuți argumentele pentru care ați fost ales?*

A.D.: Eu cred că se datorează în primul rând unor antecedente și prezenței Teatrului Bulandra într-o anumită perioadă. Apoi, odată cu terminarea mandatului lui Gabor Jeăn Equip, probabil că au căutat un om de-o vârstă mai tânără. Bănuiesc asta. Dar, de-a lungul anilor am fost și în Consiliul de administrație al Uniunii,

Scenă din *Viață și destin*, după Vasili Grossmann (Malîi Teatr)

aproape două mandate de 4 ani, și cred că și spectacolele noastre i-au interesat și, iată, mi-au încredințat această răspundere.

C.P.: *Ce credeți că a determinat un cunoscut ziar spaniol, „El Pais”, să scrie în 2007, când Teatrul Bulandra urma să vină la Madrid cu Triumful dragostei de Marivaux în regia dumneavoastră: „Sosește în Spania Curtea magică a Teatrului Bulandra”...?*

A.D.: N-am știut acest lucru. Îmi face o bucurie enormă ce-mi spuneți!

C.P.: *Am reprodus un citat din revista Teatrul azi. Înțeleg că înainte de a vă prezenta spectacolul dumneavoastră a mai fost ceva care a creat această carte de vizită de excelență, regală să spunem, de aristocrație teatrală.*

A.D.: Teatrul Bulandra a căpătat, prin apartenența la Uniune, o carte de vizită de acest gen pentru spectacolele sale. Care au impresionat și entuziasmat. Nici n-am știut că au scris așa ceva.

C.P.: *Vă și spun sursa – Teatrul azi, nr. 5-6-7/2007, p. 284.*

A.D.: Da, am jucat la Madrid *Triumful dragostei și Măscăriciul* într-o localitate apropiată, unde e o celebră universitate din secolul XIII, una dintre cele mai celebre din Spania. Am jucat în teatrul unde a copilărit Cervantes. A fost un schimb cu Teatrul din Abadia, care vine acum în Festival.

C.P.: *Prezența Teatrului Bulandra la Festivalurile Uniunii Teatrelor Europene a fost consistentă?*

A.D.: Da, la foarte puține ediții Teatrul Bulandra n-a participat. Am avut onoarea să fiu prieten cu Strehler în momentul în care noi am ajuns pentru

prima dată acolo, cu spectacolul meu *Poveste de iarnă*. Și am jucat chiar în teatrul cel mic al lui Strehler. Giorgio trăia și... a fost un moment extraordinar atunci, după *Visul unei nopți de vară* al meșterului Ciulei, spectacolul pe care l-am prezentat a lăsat o impresie deosebită, așa că am avut onoarea să-l cunosc personal pe Giorgio Strehler. Știut fiind că nu stă mai mult de cinci minute la vreun spectacol, dacă nu-i plăcea ar fi plecat imediat. În ceea ce privește Festivalul nostru, vom avea și alte evenimente. O expoziție de scenografie, proiecții ale unor filme inedite pentru publicul bucureștean, printre care unul cu Strehler și femeile din cariera sa. Dedicăm acest festival – cel mai mare de când există Uniunea – femeilor. Femeilor de teatru și nu numai. Poate reușim să facem o seară Strehler, la care să o invităm pe Barbara, soția lui Giorgio, care este și actriță și cu care el a făcut foarte multe spectacole celebre, și să proiectăm câteva documentare. De asemenea, lansări de carte, cele două cărți pe care le pregătește Florica Ichim, cărțile lui Andrei Șerban și sperăm să fie gata până se termină festivalul cartea maestrului Liviu Ciulei despre scenografiile la care a lucrat.

C.P.: Ce cărți ale lui Andrei Șerban? Cum va o continuare a volumului O biografie?

A.D.: Nu. Sunt două albume pe care le va lansa oficial în timpul Festivalului. El este, de altfel, și un invitat special, pentru că are, practic, trei spectacole programate, pe lângă *Lear* și *Unchiul Vanea*, *Spovedanie la Tanacu*, care mie mi-a plăcut foarte mult.

C.P.: Unchiul Vanea știu că nu se poate juca decât în sala Teatrului Maghiar din Cluj.

A.D.: Nu, se mai poate juca și la Teatrul Odeon. Andrei vine special la București să repete toate cele trei spectacole. Vom avea și un colocviu, sper să avem și un mini *work-shop*, să-l numim așa, vom proiecta filmul lui Stephan Braunschweig, un regizor francez care a făcut anul acesta, la Veneția, ceea ce obișnuim să facem și noi în ultimii ani, o Academie de vară. Cu sprijinul „Fondazione di Veneția” am reușit să semnăm un contract pe trei ani să sponso- rizeze acest eveniment, astfel ca în fiecare an un regizor al Uniunii să lucreze pe o anumită temă cu studenți din lume. Anul acesta au venit studenți din șase țări, câte trei, un student regizor și doi actori, șase grupuri de acest tip care au lucrat cu Stephan Braunschweig pe teme din Shakespeare. Vine Düsseldorf cu *Ivanov* de Cehov. Un maraton teatral, chiar așa i-am spus noi, pentru că într-adevăr sunt 26 de spectacole. În ce mă privește, ca regizor, observ că am realizat o trilogie despre dragoste. *Triumful dragostei* vorbește despre dragoste și minciună și în ce măsură e nevoie, sau nu, să se amestece ele; în *Ce păcat că-i curvă* vorbim despre dragostea scandaloasă, incestuoasă, care revoltă societatea, iar în *Orfeu și Euridice* despre dragostea care transcende viața, moartea, care e mai puternică decât orice destin.

C.P.: Ce mai are în proiect „curtea magică”?

A.D.: În primul rând, aceste două premiere, *Lear* și *Orfeu*. Din ianuarie, dacă scăpăm nevătămată „curtea”, pregătim încă două premiere, formidabile, după părerea mea. E vorba de Tennessee Williams cu *Trandafirul tatuat* și o adaptare a lui Ion Cojar după o nuvelă de Dostoievski, *Însemnările unui necunoscut*, cu Mihai Constantin în rolul principal și o distribuție mare.

C.P.: Ați fost în multe turnee și țări din lume, ați văzut multe spectacole; ce anume v-a impresionat și v-a stimulat mai mult?

A.D.: Grea întrebare.

C.P.: *Sunt curios.*

A.D.: E greu de răspuns, pentru că foarte multe lucruri valoroase sunt și extrem de diferite. Cred că o caracteristică a spectacolelor Uniunii e că sunt absolut fascinante. Și asta pe mine mă stimulează enorm. Spectacolele care au și imagine, care au viziune, acest tip de teatru mă stimulează, chiar dacă e sărac, cu puține elemente de scenografie, sau puține personaje. Mă interesează acele spectacole care au mister și emoție. Nu pot să sufăr spectacolele care sunt o înșiruire de cuvinte, frumos sau meșteșugit rostite, oricât de bine ar fi făcute. Al doilea lucru care mă stimulează este că în Europa teatrul românesc are o forță recunoscută și mă refer nu numai la Teatrul Bulandra, în general teatrul românesc are această forță. Mi se pare foarte important să demonstrăm – cum facem și cu acest festival – că teatrul românesc și arta teatrului sunt două lucruri care trebuie păstrate cu foarte mare grijă. Or, din păcate, noi ne luptăm din ce în ce mai mult cu probleme birocratice, tehnicienii din teatru sunt foarte prost plătiți, de pildă. Viziunea despre actori și tehnicienii a celor care guvernează este că actorii și tehnicienii dintr-un teatru sunt inutili, n-au de ce să li se dea bani. Și astfel există pericolul ca unul dintre puținele lucruri pe care România le are și cu care poate crea o bună imagine în lume, arta, să se deprecieze. Iată, vorbim acum despre un moment critic, cel din Italia; noi tocmai trebuia să jucăm la Torino, la câteva zile după episodul Mailat. Am avut o groază enormă că vor boicota spectacolul nostru cu *Ce păcat că-i curvă*, că vor fluiera, că nu va veni nimeni în semn de protest... și a fost o reacție inversă. Mi se spunea, ca și la Madrid și la Bogota: „este extraordinar, aveți un teatru extraordinar! O cultură extraordinară! Descoperim și că limba română este o limbă latină...” Citeam în presa noastră că se cheltuie câteva sute de mii de euro ca să se facă o campanie de imagine pozitivă în Italia. Da, dar cea mai pozitivă campanie, care până la urmă te costă și mai puțin, este să inviți teatre străine la București sau în țară. Câteva dintre spectacolele din timpul Festivalului vor merge și la Cluj, la Teatrul Maghiar al lui Tompa, de pildă. Iar trimitând spectacolele noastre valoroase în țările lumii, oferi imaginea reală a României, nu imaginea deformată de doi infractori sau câțiva nenorociți. Nu se poate face teatru fără susținere financiară, cu cinci mașiniști și doi electricieni, că restul pleacă fiindcă nu mai pot trăi. Este un lucru foarte grav și cred că societatea civilă, și prin revista *Teatrul azi*, ar trebui să tragă semnalele de alarmă convenite. Faptul că primăria municipiului București a dat banii pentru bugetul acestui festival, care depășește un milion de euro...

C.P.: *Asta am vrut să întreb și eu...*

A.D.: ...depășește un milion de euro, sunt bani cheltuiți inteligent, cu asupra de măsură. A da bani culturii, învățământului, sănătății, este un lucru pozitiv, care va schimba imaginea României. Și atunci când într-o țară ca Spania se scrie despre „curtea magică” a teatrului nostru, se apreciază arta noastră la superlativ și oamenii încep să gândească altfel.

C.P.: *A câta ediție e acest festival?*

A.D.: A 17-a. Sunt 13 ani de când festivalul n-a mai fost organizat la București. În fiecare an se organizează într-o altă parte.

C.P.: *Înseamnă că din 1995...*

A.D.: Da. Acum e pentru a doua oară la București și cine știe când se va mai organiza din nou un asemenea eveniment.

A consemnat
Constantin PARASCHIVESCU